

RECONSTRUCTIE VAN EEN SCHIMMIG SPEL VOL LIST DE SOAP ROND

EN BEDROG AFONSO ALVES

Afonso Alves, topscorer van sc Heerenveen, hoopte zijn nieuw verworven status van Braziliaans international te verzilveren met een mooie transfer naar een binnen- of buitenlandse topclub, maar op het uur U ketste de deal (met AZ) af. Aan de hand van een unieke reconstructie schetst Voetbal Magazine de achtergronden van een schimmige voetbalsoap vol list, bedrog en intriges. 'Alves? Die verdient een paar klappen.'

TEKST **EDDY VAN DER LEY**
FOTOGRAFIE **PICS UNITED**

In de zomer van 2006 doet sc Heerenveen een gouden greep op de transfermarkt. Na lang en moeizaam onderhandelen slaagt de Friese voetballer Afonso Alves Martin Junior los te weken bij het Zweedse Malmö FF. De afkoopsom van 4,1 miljoen euro is de hoogste in de clubgeschiedenis, maar de investering zal zich, zo blijkt later, dubbel en dwars uitbetalen. De Braziliaanse voetballer laat zich aan de onderhandelingstafel vertegenwoordigen door twee officiële zaakwaarnemers: familie-vriend Roberto Tiburcio, die hem sinds jaar en dag bijstaat, en Paulo Cesar, die hij in zijn Zweedse periode heeft leren kennen.

Die constructie is niet ongebruikelijk in de voetbalwereld. Spelers uit Zuid-Amerika hebben vaak een 'eigen' Braziliaanse en een Europese spelersagent. En hoewel er tussen de twee Alves-vertegenwoordigers niet altijd sprake is van eenheid in handelen en denken, is het tweetal op elkaar aangewezen. Tiburcio kan zich nauwelijks verstaanbaar maken in een andere dan de Portugese taal, de in Tiel neergestreken Cesar, die voor Nr. 10 werkt, spreekt vloeiend Nederlands. Wel zo handig aan de onderhandelingstafel.

Heerenveen en Alves komen een vijfjarig contract overeen. De Braziliaan toucheert de eerste drie seizoenen een bruto jaarsalaris van 400.000 euro (zonder premies) en de laatste twee seizoenen een bedrag van 350.000 euro. Over de te ontvangen commissie maken de zaakwaarnemers de volgende afspraak: Cesar rekent af met Heerenveen, Tiburcio met de speler zelf. Dat levert Cesar een slordige 100.000 euro op.

Nu de formaliteiten zijn afgerond, kan Alves zijn voeten laten spreken. En hoe. De Braziliaan groeit

uit tot dé sensatie van de eredivisie en finisht in mei op het ongelooflijke aantal van 34 doelpunten (uit 31 wedstrijden), goed voor de Nederlandse topscorerstitel. Voor de prestigieuze Gouden Schoen, de Europese schutterstitel, komt hij welgeteld één doelpunt tekort op Francesco Totti van AS Roma.

Paulo Cesar zegt te weten waarom. De zaakwaarnemer, die in de loop van het seizoen veel met Alves optrekt, wijst op een 'te zacht karakter en een gebrek aan persoonlijkheid'. 'Achteraf gezien heeft Afonso in de uitwedstrijd tegen FC Utrecht de Gouden Schoen vergooid. Toen Heerenveen

trede gestaan.'

Hoe dan ook, de productiviteit van Alves gaat niet aan het getrainde oog van Carlos Dunga voorbij. De bondscoach der Brazilianen roept de spits in mei op voor de *Selecao*. De topschutter van Heerenveen is de koning te rijk. 'Hier heb ik al die jaren van gedroomd,' reageert hij. In de oefenwedstrijd tegen Engeland (1-1) maakt Alves als invaller zijn debuut, een paar dagen later, in Dortmund, staat hij tegen Turkije (0-0) zelfs aan de aftrap. Veel kan *El Fenomeno* niet uitrichten, hij krijgt nauwelijks een bal toegespeeld. Het laat onverlet dat Dunga hem, door het afhaken

'Alves laat zich hersenspoelen door zijn manager'

daar een strafschop kreeg, had hij moeten zeggen: *hier met die bal, ik ben hier de grote speler, ik ga scoren*. Maar nee, hij schikte zich in de afspraak dat Pranjic de strafschop zou nemen, omdat de trainer dat had gezegd. Pranjic miste en ik was woedend op Alves. Ik zei: *klootzak, wie kan er hier nou een strafschop nemen? Je had egoïstisch moeten zijn en die bal gewoon moeten pakken en binnen knallen. Dan ben je een persoonlijkheid. Hoezo luisteren naar Verbeek? Dit zijn zaken die je als vedette zelf beslist*. Achteraf baalt ook Afonso van de situatie. Het heeft hem feitelijk de Gouden Schoen gekost. Wat had hij graag op die hoogste

van de vermoeide wereldsterren Kaka (AC Milan) en Ronaldinho (Barcelona), inviteert voor de Copa America in Venezuela. Hoewel de verwachtingen niet hooggespannen zijn en Argentinië als favoriet geldt, kroont Brazilië zich na twee weken verrassend tot Zuid-Amerikaans kampioen. Voor Alves is een marginaal rolletje weggelegd. Hij verdeelt zijn tijd tussen het kweken van zitvlees en het opdraven als invaller. Opvallend: als hij speelt, lijkt de Heerenveen-spits opzichtig te worden genegeerd. Het is een theorie die ook postvat bij de Braziliaanse commentatoren. Hun theorie: 'In tegenstelling tot de spelers om hem heen, van

Het Braziliaanse team, met Afonso Alves (rechts), viert feest na het veroveren van de Copa America.

Vagner Love tot Diego, is Alves niet afkomstig uit Sao Paulo. Hij behoort niet tot het vaste klikje, en dat zie je terug in het veld.' Volgens Paulo Cesar dwingt Alves zelf niets af, ook niet buiten het veld. 'Hij zit er als een dood vogeltje bij, sluit zich vaak op in zijn hotelkamer. Hooguit trekt hij een beetje op met Alex, die hij kent uit de Nederlandse competitie. Nee, als hij in het Braziliaanse elftal wil slagen, moet hij zich beter manifesteren.'

Na de Copa America trekt Alves voor een welverdiende vakantie naar zijn geboortestad Belo Horizonte. Hij verblijft er afwisselend bij vrienden, familie en op de ranch van Roberto Tiburcio. Met Heerenveen spreekt hij af zich op 30 juli te zullen melden, als de spelersgroep zich aan de pers presenteert. In Friesland is er dan nog geen reden voor argwaan. Alves staat niet te boek als iemand die een loopje neemt met afspraken, integendeel. Hij is eerder on-Braziliaans punctueel, een beeld dat pas later enige bijstelling behoeft.

In Brazilië is Afonso Alves na de Copa America een bekende verschijning geworden. Wie zichzelf vanuit het schijnbare niets katapulteert tot lid van de *Selecao* genereert zoveel publiciteit, dat hij niet meer anoniem over straat kan. Iedereen in het voetbaldwaze Brazilië (her)kent Alves, en met hem 'Heerenveen', dat gekke clubje uit het verre Nederland. Wat doet Alves daar eigenlijk? Waarom speelt hij niet in Engeland, Spanje, Duitsland, Italië of Portugal. Of desnoods bij PSV of Ajax? Het zijn vraagstukken die steeds nadrukkelijker door het hoofd van de opgewaardeerde speler en diens Braziliaanse zaakwaarnemer Roberto Tiburcio suizen. In onderlinge gesprekken wordt uitvoerig gefilosofeerd over het verzilveren van zijn nieuwe status, door middel van een mooie transfer naar een Europese topclub. Ook aan de orde: het definitief *kaltstellen* van Paulo

Cesar, de Europese zaakwaarnemer. Tiburcio is diens bemoeienissen zat, hij wil Alves (lees: de commissie) wel voor zich alleen.

Op 30 juli verschijnt de publiekstrekker niet op de persdag van sc Heerenveen. De Friese club slaagt er niet in contact met Alves te krijgen, maar volgens mensen in zijn omgeving is de Braziliaan bij een auto-ongeluk aan de dood ontsnapt. Hij heeft zijn jeep door een stuurfout tegen een boom gereden, maar is zelf ongedeerd gebleven. Om formaliteiten af te handelen en van de schrik te bekomen, krijgt Alves twee dagen respijt. De nieuwe datum van terugkeer wordt door de clubleiding bepaald op 1 augustus.

Maar wie zich op die bewuste dag ook in Heerenveen meldt, géén Afonso Alves. Bij de club weet niemand waar hij uithangt en fatsoenlijk communiceren is onmogelijk. Een curieus verschijnsel, in een tijd van voortschrijdende technologie. Uit telefoontjes met het ouderlijk huis blijkt dat Alves zich bewust schuilhoudt. Eliade, zijn moeder, wimpelt bellers categorisch af met de opmerking dat haar zoon 'nét weg is'. Zijn mobiele telefoon dan? 'Eh, die heeft hij hier thuis laten liggen. Belt u later maar terug.'

Het schimmenspel lijkt zorgvuldig geregisseerd door Roberto Tiburcio, die via Wagner Augusto bommetjes werpt in de media. De rechterhand van de zaakwaarnemer spreekt over de belangstelling van een reeks Europese topclubs voor Alves. FC Porto, Werder Bremen en Lokomotiv Moskou worden als 'meest concreet' betiteld, maar alleen de Russische club meldt zich officieel. Alves heeft echter geen trek in een verhuizing naar Moskou, hoe aantrekkelijk het geld ook is. Hij wil het liefst naar Engeland of Spanje. 'Real Madrid en Barcelona zijn mijn droomclubs,' luidt zijn stokpaardje. 'Maar ook bij een mooie club in de Premier

League zou ik graag willen spelen.'

Op 5 augustus is van Alves nog steeds geen spoor vernomen. Wél komt het tot een ordinaire verbale clash tussen Tiburcio en Cesar. Als Alves in een verklaring op de website van Tiburcio laat weten alle banden met Cesar te zullen verbreken en zelfs met juridische stappen te dreigen, ontsteekt die laatste in toorn. 'Dit is een grote schande,' zegt Cesar. 'Het is niet de verklaring van Alves, maar van Tiburcio. Hij is een clown, een bluffer, die het grote geld ruikt en de speler nu gebruikt als een marionet. Hij heeft het geluk dat Afonso een zwakke persoonlijkheid is, die zich willoos laat hersenspoelen. Daarbij maakt Tiburcio slim gebruik van het feit dat hij een vriend van de familie is. Hij palmt iedereen in, koopt cadeautjes, het is om misselijk van te worden.'

Cesar dreigt eveneens met juridische stappen. 'Zakelijk gezien sta ik stevig in mijn schoenen en heb ik recht van spreken. Ik heb afspraken met Alves die op papier zijn gezet, dat is overduidelijk. Maar dat weegt niet op tegen de morele schade. Ik dacht Afonso te kunnen vertrouwen. Heb hem in alles geholpen en geadviseerd. Toen hij de verkeerde voetbalschoenen gebruikte, heb ik gezorgd dat hij goede kreeg. Exemplaren die niet eens in de winkel verkrijgbaar waren. En ik heb álle tickets voor hem geregeld, als hij erom vroeg. En wat krijg ik: stank voor dank.'

Heerenveen blijft ondertussen stoïcijns onder het rumoer, al is van Alves nog niets vernomen. 'We zullen een hartig woordje met hem spreken, want het niet nakomen van afspraken past niet in de verhouding tussen werkgever en werknemer,' zegt woordvoerder en directielid Yme Kuiper. 'Maar of hij weg wil en wát hij precies wil, vernemen we graag uit de mond van Afonso zelf. En niet van anderen.'

Op woensdag 8 augustus pakt Alves eindelijk het vliegtuig naar Europa. Hij landt op Schiphol, maar slechts voor een tussenstop op weg naar Malmö, waar na anderhalve maand eerst een verzoening met vriendin Lottie wacht. 'Ik word meer herkend dan voorheen,' zegt Alves telefonisch vanaf Schiphol. 'Een stewardess vroeg me net of ik hersteld ben van het auto-ongeluk. Grappig.'

Ook belt Alves met zijn voormalige steun en toeverlaat Paolo Cesar. De aan de kant geschoven manager betrapt de spits al snel op een leugentje om bestwil. 'Hij vertelde me dat hij vanuit Brazilië belde, maar ik kon op de telefoon zien dat hij in Europa moest zitten. Ik heb hem streng toegeproken, omdat ik vind dat hij zich laat gebruiken door Tiburcio én omdat hij slecht met Heerenveen omgaat. Toen ik hem zei dat hij een paar klappen verdiende, zoals dat gaat in de Braziliaanse cultuur, verbrak hij de verbinding. Hij kan de waarheid kennelijk niet verdragen.'

Tiburcio arriveert met een Engels sprekende adviseur in Nederland en slingert nog maar eens het bericht de wereld in dat er onderhandelingen met een Europese topclub op til staan. Alves duikt die avond met zijn vriendinnetje, een ex-serveerster van het Hilton Hotel van Malmö, het nachtleven in en zet de volgende ochtend koers richting Heerenveen, waar de hele middag is uitgetrokken voor besprekingen met de Friese clubleiding. Het *mea culpa* van de Braziliaan is lang en doorzichtig. Het komt erop neer dat hij na een slopend seizoen

'Afonso verdient een paar klappen. Zo gaat dat in de Braziliaanse cultuur'

meer tijd nodig heeft gehad om tot rust te komen. Over het niet inlichten van zijn werkgever zegt hij: 'Op de ranch waar ik verbleef was het bereik van de telefoon slecht. En er was een misverstand in de communicatie met mijn zaakwaarnemer.'

Heerenveen doet niet te moeilijk en legt hem een boete op, te doneren aan een nader te bepalen goed doel.

De Braziliaanse delegatie stelt zich overigens niet alléén nederig op. Tiburcio wijst op de gestegen marktwaarde van Alves en geeft aan dat een jaarsalaris van 400.000 euro niet meer van deze veranderde tijd is. 'Daarom kun je hem beter nu, als Braziliaans international, voor vele miljoenen laten gaan,' voegt hij de Heerenveen-directeuren Henk Hoekstra en Yme Kuiper als goedbedoeld advies toe. 's Avonds zegt Tiburcio de kans op vijftig procent in te schatten dat zijn pupil voor de transferdeclinie van 31 augustus vertrekt.

Een dag later is Alves terug op het veld en krijgt hij een privé-training van Gertjan Verbeek te verstouwen. De trainer is niet ontevreden. 'Hij heeft een dikkere kop, maar zijn buik is nog zo plat als voorheen. Zijn basisconditie is goed, al zal

Met scherp schieten was er de afgelopen weken niet bij.

het nog even duren voor hij speelklaar is. Om het risico van spierblessures uit de weg te gaan, kan hij zeker de openingswedstrijd tegen Willem II niet spelen.'

Bij de ouverture van de competitie, tegen Willem II, is ook op de reservebank geen plaats weggelegd voor Alves. De Braziliaan constateert vanuit

een zakenlogie dat hij node gemist wordt. Collegaspitsen als Gerald Sibon en Miralem Sulejmani weten zich geen raad met een reeks kansen, resulterend in duur puntverlies: 0-0. Naderhand zegt Verbeek te hopen dat zijn sterspeler tegen Ajax, een week later, op de bank kan plaatsnemen. De ontwikkelingen raken vervolgens echter in een stroomversnelling. Twee dagen later meldt Middlesbrough zich in Heerenveen voor Alves. De Engelse middenmoter legt een bod neer van negen miljoen euro. De spits is blij met de interesse. 'Dit is een mooie club in een prachtige competitie. De eerste besprekingen zijn goed verlopen, ik hoop dat het doorgang kan vinden. Spelen in Engeland is voor mij een droom.' De directie van Heerenveen hoort het bod weg. De club wil Alves niet kwijt, of er moet een astronomische som op tafel komen. Bondscoach Dunga roept de spits op voor de interlands tegen Mexico en de Verenigde Staten, begin september. 'Het is mooi om er weer bij te zitten,' reageert deze.

Op donderdag 24 augustus laat Alves een verrassend geluid horen. 'Ik wil bij Heerenveen blijven,' zegt hij. 'Al die onrust is niet goed voor me. Ik heb

rust nodig en blijf hier het komend seizoen spelen. Ik heb het goed naar mijn zin en hoop tegen Ajax mijn eerste speelminuten te maken. Het moet afgelopen zijn met de onrust.'

Hoe die woorden geïnterpreteerd moeten worden, blijkt de volgende ochtend. Alves laat zonder opgaf van redenen verstek gaan op de training en lijkt nadrukkelijker dan ooit aan te sturen op een breuk. In een verklaring op zijn website, ongetwijfeld gedicteerd door Tiburcio, constateert hij een gebrek aan respect bij Heerenveen. 'Ik weet niet wat er allemaal gebeurt,' stelt hij. 'Maar van mijn manager weet ik dat een geïnteresseerde club drie tot vier keer zoveel heeft geboden als Heerenveen een jaar geleden voor mij heeft betaald. Op deze manier heb ik geen zin meer om te spelen. Ik houd van de club, maar het is niet fair van Heerenveen dat ze me niet laten gaan naar een club waar ik tien keer zoveel verdien als nu. Ze tonen geen respect voor mij, mijn familie en mijn voetbal.'

Caio Ziller, een medewerker van Tiburcio, voegt eraan toe: 'Heerenveen speelt het hard, dat doet Afonso nu ook. Hij is boos en verdrietig omdat de club hem een mooie transfer door de neus lijkt te boren. Ik dacht dat de slavernij was afgeschaft, maar kennelijk heb ik me vergist.'

De spoorloze Alves (Verbeek: 'Ik heb hem gebeld, tevergeefs') ontbreekt door zijn handelwijze in de selectie voor de wedstrijd tegen Ajax. Het doet doelman Brian Vandebussche na afloop van de 4-1 nederlaag in woede uitbarsten. 'Dit is nu al de tweede keer dat hij ons laat zitten. Ik mag het eigenlijk niet zeggen, maar ik wil die kerel niet meer zien.' Een dag later reageert Verbeek als door een adder gebeten op die uitlating. 'Brian had zijn muil moeten houden, omdat hij totaal niet weet wat er aan de hand is én omdat er slechts twee woordvoerders zijn in deze zaak: de trainer en de directie. Brian heeft wel zijn excuus aangeboden.' Ook aan Alves zelf trouwens, die zich op maandagmorgen doodleuk op de training meldt. Verbeek: 'Ik ben niet boos op Afonso. Ik heb hem aangesproken op het feit dat hij zich

Riemer van der Velde reikt de eerste prijs, bestemd voor Afonso Alves, uit aan een ietwat beteuterd kijkende Heerenveen-selectie.

zaterdag niet heeft afgemeld. Ik wil best geloven dat hij door alle commotie niet kon trainen, maar dan moet hij wel afbellen. Hij zei sorry en daarmee is voor mij de kous af. Ik ga ervan uit dat het een incident was.'

Een dag later neemt AZ in het geniep contact op met Alves. Sterker nog, de club uit Alkmaar bereikt een akkoord met de Braziliaan over een meerjarig contract. Dat AZ handelt in strijd met de reglementen – de directie benadert de speler eerder dan zijn werkgever – hoeft niet als een schande te worden betiteld: er is anno 2007 geen club die de richtlijnen wel netjes volgt. Niettemin: Heerenveen is niet blij met de 'illegale' toenadering en besluit de rug nog eens extra te rechten.

In de aanloop naar de transferdeadline van 31 augustus hervat Alves in Friesland de training en formuleert AZ een bod: twaalf miljoen euro plus vier miljoen extra als de aanvaller doorverkocht wordt. Heerenveen wijst het voorstel van de hand: de club wil de aanvangshoogte van twintig miljoen euro best laten zakken, maar voor minder dan zestien miljoen gaat Alves de deur niet uit. Op de ochtend van D-day, 31 augustus, volgen de

ontwikkelingen elkaar snel op. Alves meldt zich kort op het stadion, maar krijgt een berichtje en vertrekt spoorloos, met medeneming van zijn voetbalspullen. 's Middags meldt hij zich niet op de training, hetgeen de geruchten voedt dat zijn overgang naar AZ rond is.

Dan, rond 15.00 uur, sijpelt plotseling het

neemt tegen Alves, dat de geestelijke schade bij de speler zal meevallen. 'Ik zou niet weten hoe hij reageert, maar hij zal zijn contract, dat tot 2011 doorloopt, moeten respecteren. Er ligt een voldongen feit en aan ons de taak hem weer op niveau te krijgen.' Alves maakt een aangeslagen indruk. Hij kan het zelfs niet opbrengen op het

'Ik hoop dat Heerenveen zich volgend jaar sympathieker zal opstellen'

bericht door dat de Alkmaarse club zich versterkt heeft met Mounir El Hamdaoui van Willem II. Het is duidelijk: de deal met Alves is afgeketst. AZ-voorzitter Dirk Scheringa blijkt in een uiterste poging 14,5 miljoen euro te hebben geboden, maar Heerenveen houdt vast aan zestien miljoen. Einde verhaal. Alves blijft, tot opluchting van het Friese kamp.

Conclusie: de missie van Tiburcio is mislukt. Alle inspanningen om zijn pupil aan een nieuwe club te helpen, zijn vergeefs geweest. Ook het royale bedrag aan commissie is een fata morgana gebleken. De teleurstelling is dan ook hoor- en tastbaar. Caio Ziller zegt: 'Dit zal Afonso niet snel verwerken. Ik denk dat zijn motivatie nu compleet is verdwenen. Met een beter salaris had hij zijn familie kunnen helpen, dat is hem ontnomen. Dit mag je hem niet aandoen.'

Namens Heerenveen hoopt Yme Kuiper, die door de ingewikkelde wetgeving geen stappen onder-

jaarlijkse voetbalgala de prijs voor 'Voetballer van het jaar' op te halen. Bizar, want zijn moeder, zus en broer - ook geïnvideerd - hebben voor deze gelegenheid speciaal smokings en galajurken aangeschaft. Een geëmotioneerde Riemer van der Velde zegt op de feestavond: 'Ik hoop dat Afonso nu met rust wordt gelaten door de wolven in schaapskleren, van wie er ook een paar hier in de zaal zitten.' Hij doelt onder meer op AZ-preses Dirk Scheringa.

Op 4 september vertrekt Alves met een gebroken ziel naar de VS voor het spelen van twee interlands. Als speler van Heerenveen, tegen wil en dank. 'Het niveauverschil tussen Brazilië en Heerenveen is zo groot, dat het steeds weer een omschakeling vereist. Maar goed, ik moet door. Ik hoop alleen dat de club zich volgend jaar sympathieker zal opstellen.' ●

Met dank aan tolk André Luiz da Silva (www.brasilva.nl)

De felicitaties van Annie van der Velde, toen alles nog koek en ei was.